

ƏSƏDOVA ÜLKƏR
ADU
ulkerasadova@gmail.com

TƏRKİBİNDƏ HEYVAN ADLARI OLAN İNGİLİS İDİOMLARININ SEMANTİK XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Açar sözlər: idiom, məcazi məna, metafora, frazeoloji vahidlər, dil vahidləri

Key words: идиом, переносное значение, метафора, фразеологизмы, языковые единицы

Ключевые слова: idiom, figurative meaning, metaphor, phraseological units, language units

Frazeologiya son dərəcə mürəkkəb bir hadisədir, onun öyrənilməsi öz tədqiqat metodunu tələb edir. Frazeoloji vahidlər, bir qayda olaraq, xalqın müdrikliyinin və mədəniyyətinin əsas keşikçiləridir. İdiomlar çox müxtəlif struktur və birləşmələrə malikdir, əsasən qeyri-effektiv və çox vaxt məntiqsizdir və qrammatikanın əsas qaydalarına əməl etməyə bilər. Frazeoloji vahidin (və ya idiomun) hərfi tərcüməsi çox vaxt qeyri-mümkün olduğu üçün əcnəbilər arasında tərcümə və başa düşülmədə çətinliklər yaranı bilər. İdiom bu və ya digər ərazidə və ya cəmiyyətin bəzi təbəqələrində dilin nitq xarakteristikasıdır. İdiom müəyyən bir dilə xas olan, ayrı-ayrılıqda götürülmüş mənası onu təşkil edən sözlərin mənası ilə üst-üstə düşməyən ayrılmaz ifadədir. İdiom nitq fiqurudur, başqa dilə sözbəsöz tərcümə oluna bilməyən bir dil üçün xarakterik ifadədir. İdiomatik ifadə onu təşkil edən ayrı-ayrı sözlərin mənalılarına baxaraq mənasını təxmin etmək çətin, bəzən isə qeyri-mümkün olan ifadədir. Azərbaycan dilçiliyində Ə.Dəmirçizadə idiomların quruluşca növlərindən biri kimi bəzi sözləri “idiomatik sözlər” adlandırır və belə sözlərin çox məhdud sayda olduğunu qeyd edir. Tədqiqatçı onları məcazi mənalı sözlərin üslubi məqsədlə işlədilməsi kimi təqdim edir [1, s.198]

Hər bir dilin özünəməxsus frazeologizmləri var. İngilis dilinin də frazeologiya dünyası çox böyük və müxtəlifdir. İngilis dilinin tarixi inkişafı nəticəsində əmələ gəlmiş bu mürəkkəb frazeoloji sistem o dərəcədə zəngindir ki, danışq prosesində, frazeologizmlərin vasitəsi ilə bu və ya digər fikri aydın şəkildə başqasına çatdırmaq mümkündür. Bu dilin frazeologizmləri minillik tarixə malikdir. Onlar müxtəlif ictimai tarixi şəraitdə və çox müxtəlif səbəblər əsasında əmələ gəlmişdir. İngilis dilinin frazeologizmlərinin əmələgəlmə mənbəyi, əsasən, xalq danışq dili, yazılı ədəbiyyat və folklor olmuşdur. Frazeologizmlər hər bir xalqın həyat və yaşayış tərz, sənəti-peşəsi, mifik rəvayətləri, dini və mövhumı təsəvvürləri, adət-ənənəsi, dünyagörüşü ilə əlaqədar yaranmış və indi də yaranmaqdadır.

Bildiyiniz kimi, frazeoloji vahidlər məcazi mənada işlənən sözlərin sərbəst birləşməsindən yaranır. Müasir dil sistemində frazeoloji vahidlərin bir sıra təsnifatları mövcuddur. Frazeoloji vahidin komponentlərinin nominativ mənalınının

nə qədər silinməsindən, onlarda məcazi mənanın nə qədər güclü olmasından asılı olaraq onlar üç cür ola bilirlər. 1. Frazeoloji birləşmə - Frazeoloji birləşmələr tamamilə bölünməz, ayrılmaz sabit birləşmələrdir, ümumi mənası onları təşkil edən sözlərin mənasından asılı deyildir. Dilçilikdə bu tip sabit söz birləşmələri idiomlar da adlandırılır. Bu söz birləşmələrin əsas əlaməti onların semantik cəhətdən bütövlüyüdür. Dildə xüsusi səciyyə daşıyan bu birləşmələr onun frazeologiyasının əsasını təşkil edir. Frazeoloji birləşmələrə aşağıdakı söz birləşmələrini misal göstərmək olar: Kick the bucket "ölmək"; send smb. to conventry "bir kəsi baykot etmək", "bir kəslə əlaqəni kəsmək"; at bay "çıxılmaz vəziyyət"; be at somebody's beck and call "qulluğunda həmişə hazır olmaq" "əmrə hazır olmaq"; to be all thumbs "yöndəmsiz", "yaraşıqsız"; to rain cats and dogs "şiravaran yağış yağmaq"; kilkeny cats "qatı düşmənlər". 2. Frazeoloji bitişmə - Bəzi sabit söz birləşmələrinin tərkibindəki sözlərdən birinin həqiqi mənası az da olsa, nəzərə çarpır. Bu tip birləşmələr frazeoloji bitişmələr adlanır. Frazeoloji bitişmələrə aşağıdakı söz birləşmələrini misal göstərmək olar: To spill the beans "sirr vermək"; to burn bridges "körpüləri yandırmaq"; to throw dust into smb's eyes "bir kəsin başını aldatmaq"; to point the devil blacker than he is "şışirtmək"; to put a spoke in somebody's wheel "bir kəsə mane olmaq", "əngəl törətmək"; to hold one's cards close one's chest "bir şeyi sirr olaraq saxlamaq", "ağzını bərk tutmaq", "susmaq"; to be narrow in the shoulders "zarafat başa düşməyən"; to gild refined gold "boş yerə çalışmaq"; to stick like a leech "zəli kimi yapışmaq"; broad shoulders "enli kürək"; more or less "qismən", "müəyyən dərəcədə"; out of the frying pan into the fire "yağışdan çıxıb yağmura düşmək". 3. Frazeoloji birləşmə - Bəzi sabit söz birləşmələrinin tərkibindəki sözlərdən biri mütləq öz həqiqi mənasında işlənir, o biri söz isə ondan asılı vəziyyətdə olur, yəni bu tip birləşmələrin tərkibinə həm müstəqil, həm də frazeoloji mənə daşıyan sözlər daxildir. Dilçilikdə bu cür sabit söz birləşmələri frazeoloji birləşmələr adlandırılır. Məsələn: a bosom friend "ürək dostu"; to frown one's eyebrows "qaşlarını çatmaq"; a Sisyphean labour "sizif əməyi"; Adam's apple "xirtdək"; rack one's brains "baş sındırmaq"; to pay attention to somebody "bir kəsə diqqət yetirmək"; Augean stables "avgin tövlələri"; Homeric laughter "homer gülüşü"; Achilles' heel "axilles dabanı".

Ədəbiyyatda frazeoloji vahidlərin təsnifatı çox vaxt müəyyən nitq hissələri ilə əlaqəsinə görə istifadə olunur (sözdə struktur təsnifat). Frazeoloji vahidlərin təsnifatının struktur prinsipi frazeoloji vahidlərin müəyyən sintaktik funksiyaları yerinə yetirmək qabiliyyətinə əsaslanır. Bölmə ifadənin baş sözünün hər hansı nitq hissəsinə aid olmasına əsaslanır. Aşağıdakı bölmələr fərqlənir: 1. feil birləşmələri: to play the bear – kobud davranmaq, to smell a rat – pisliliyi hiss etmək; 2. sifətlərlə sabit birləşmələr: agile as a monkey – meymun kimi çevik, a dark horse – az tanınan namizəd, a cold fish – duyğusuz insan; 3. isimlərlə sabit birləşmələr: bear garden – səs-küylü yığıncaq, a horse of a different colour – tamamilə başqa məsələ, the dog days – çox isti günlər; 4. sözönləri ilə işlənən birləşmələr: in the doghouse – xeyrindən, from the horse's mouth – birinci əl, to keep the wolf from the door – kasıblıqla mübarizə aparmaq; 5. əsas xüsusiyyətləri vahidləri, ilk növbədə, duyğular və

qiymətləndirmə olan sabit nida ifadələri: Hold your horses! – sakit ol! narahat olma! Holly Cow! – yalnız bu barədə düşünün!

İngilis dilində frazeoloji birləşmələrin bəziləri heyvan və quş adları ilə bağlıdır. Bunlar frazeoloji birləşmələrin tərkibinə daxil olmaqla hər hansı mənalara öz üzərlərinə köçürdərək bir fikri ifadə edirlər. Ona görə də bu tipdə olan frazeoloji birləşmələri sərbəst birləşmələr kimi tərcümə etmək olmur. Yəni birləşmənin tərkibindəki sözlə əlaqələndirmək qeyri-mümkündür. Ona görə də belə frazeoloji birləşmələri tərcümə etmək onun üçün etimoloji mənşəyini bilmək mütləqdir. Çünki bunu bildiyimiz halda alınan tərcümə də daha doğun və daha dəqiq meydana gəlir. Daha çox metafora kimi işlənən bu sözlər insanlara aid olan hərəkətləri, fikirləri əsasən isə çatışmazlıqları ifadə edir. Bu cür frazeoloji birləşmələr hardasa təmsili xatırladır. Bunlara misal olaraq bir çox frazeoloji birləşmələri nümunə gətirmək olar: A woman needs a man like a fish needs a bicycle, A leopard cannot change its spots, A fish stinks from the head down, The elephant in the room, The chickens come home to roost, Don't look a gift horse in the mouth, It's raining cats and dog, Cat got your tongue?, Elephant in the room and etc.

Çünki cəmiyyətdəki çatışmazlıqlar, qanunsuzluqlar bu şəkildə heyvan və quş adlarına çevrilərək frazeoloji birləşmələr formasında dilə rəngarənglik qatır. Belə ifadələr, atalar sözləri, frazeoloji birləşmələr nəinki ingilis dilində həmçinin öz dilimizdə də mövcuddur. İngilis dilində tərkibində heyvan, quş və bəzən isə həşərat adlarını əhatə edən bir çox frazeoloji birləşmələr, qəlibləşmiş ifadələr və atalar sözləri tapa bilərik. Bir çox heyvan adları ilə bağlı frazeoloji birləşmələr var. Lakin araşdırsaq bunların bir qisminin mənşəyini tapa bilsək də, bir qisminin mənşəyini, keçirdiyi yolları tapa bilmərik. Bir çoxunun isə mənşəyi hələ də məlum deyil. Bəzilərinin dilimizdə qarşılığı ilə də üzləşmək olar. Lakin bəzilərinin dilimizdə qəlibləşmiş şəkildə tərcüməsi yoxdur. Çünki dillərimiz, dinlərimiz, mədəniyyətimiz və coğrafi zonalarımız, düşüncələrimiz tamamilə fərqli olduğu üçün həmin frazeoloji birləşmələrin öz dilimizə uyğun ekvivalent anlayış tapmaq biraz çətin olur. Ona görə də dilçilər istər ümumi frazeoloji birləşmələr, istərsə də tərkibində heyvan və quş adları olan frazeoloji birləşmələrin tərcüməsində ya mümkün olduğu qədər sinonim anlayış tapırlar, ya da hərfi tərcümə üsuluna yönəliirlər. Ona görə də hər bir frazeoloji birləşməni tərcümə edən zaman onun mənşəyini bilmək şərtidir. Zaman keçdikcə isə bu mövzu haqqında araşdırmalar çoxalır. Tərkibində heyvan və quş adları olan frazeologizmlərə aid nümunələri nəzərdən keçirək

A fish stinks/rots from the head down - balıq başdan iylənər - Bu frazeoloji birləşmə çox qədim köklərə malikdir. Mənası isə - "Bir təşkilat və ölkə uğursuzluğa uğrayırsa bunun əsas səbəbi hakimiyyətdir." fikri ilə əsaslandırılır. Bu birləşmə ilk öncə "A fish rots from the head down" formada olmuş zaman keçdikcə dilçilərin fikirləri nəticəsində bugünkü vəziyyətinə gəlib çatmışdır. Bu frazeoloji birləşmənin tərcüməsi ilə bağlı bir çox mulahizələr irəli sürülməsinə baxmayaraq əslində balıq biologiyasında başdan əvvəl çürüyən və iylənən balığın bağırsaqlıdır. Məs: The company was bound to be closed sooner or later, considering the kind of managers that they had hired. A fish rots from the head down, after all.[8]

A little bird told to me - hər hansı bir məlumatı şəxsi və ya gizli mənbədən eşitmək. "Kiçik bir quş mənə söylədi" ifadəsi Müqəddəs kitabın heç bir hissəsində nəzərə çarpmır, lakin çox güman ki, bu frazeoloji birləşmənin kök qaynağı bir çox dilçilərə görə elə Bibliyanın özündən götürülmüşdür. Məs: "How did you know it was my birthday?" "A little bird told me."

The elephant in the room - hamıya məlum olan bir şey, aşkar olan bir şey mənasını bildirir. Bu birləşməyə bəzən "the elephant in the living room" da deyirlər. Hər kəsin xəbərdar olduğu, lakin müzakirə olunmayan əhəmiyyətli və aydın bir mövzu deməkdir. Dəqiq qaynaq bilinməsə də, frazeoloji birləşmə ABŞ mənşəlidir. Məs: It was the elephant in the room they simply chose to ignore.

Like a cat on a hot brick - həddindən artıq dərəcədə əsəbi bir insana işarə edir, "sanki iynələr üzərində". Bu vəziyyətdə bir pişiklə müqayisə köhnəlmiş bir mənə daşıyır, lakin buna baxmayaraq uduzmuş adam obrazını daha az ifadəli və rəngarəng çatdırır. Məs: I don't know when he 'll get the results of the exam, but he 'll be like a cat on hot bricks until he does.[5,s.60]

Let the cat out of the bag - sirrini ötürmək, onu ictimailəşdirmək, sirrini yaymaq mənasını ifadə edir. Məs: Promise you won't let the cat out of the bag—I'm getting promoted to district manager and everybody's going to be upset about it. [5, s.62]

Bitten by the bug - kimisə bir şeylə çox maraqlanan və ya həyəcanlanan kimi təsvir etmək üçün məcazi mənada istifadə olunur. Məs: He was bitten by the travel bug.[8]

When the cat is away the mice will play - atlar ölüb itlərin bayramıdır. Hərfi tərcüməsi-"Pişiklər uzaqda olanda, siçanlar bayram edir" olan frazeoloji birləşmənin öz dilimizdə də qarşılığı var. Belə ki, Azərbaycan dilində bu birləşmə - "Atlar olub, itlərin bayramıdır." deyə istifadə olunur. Mənası isə o deməkdir ki, məsul şəxs uzaqda olduqda, tabe olan şəxslər bu vəziyyətdən istifadə edir. Belə frazeologizmə bənzər 14-cü əsr fransız dilçiliyində meydana gələn deyim var. Orda isə mənası "pişiklər yuxuya gedəndə, siçanlar çuxurlarından sıçrayıb şadlanırlar" kimi tərcümə olunur. Bu atalar sözünün ingilis dilində 1470-ci ildə yarandığı deyilir. 1599-cu ildə isə Şekspirin "Beşinci Henri" əsərində istifadə olunmuşdur. Buna nümunə olaraq isə belə cümlə yazmaq olar. When the mother left the room, the children began to make a lot of noise. When the cat's away, the mice will play.[5, s.62]

A bird in the hand is worth two in the bush - bir əldə iki qarpız tutmaq olmaz. Çox güman ki, 15-ci əsrdə digər mədəniyyətlərdən ingilis dilinə gələn ən qədim və ən tanınmış bir deyimdir. Gərəksiz risklərin alınmasına qarşı xəbərdarlıq edir. Yəni daha çox risk altına girməkdənsə (iki quşu əldə tutmaqdan) az riskin altına girmək yaxşıdır (əldə bir quş saxlamaq). Hazırki gündə bir çox avropa dillərində və mədəniyyətlərində buna bənzər ayrı-ayrı variantlar mövcuddur. Məs: You should accept the job offer with the lower salary now rather than waiting for a better job. Remember that a bird in hand is worth two in the bush."

Drink like a fish - balıq kimi içmək. Hərfi tərcümə etdikdə balıq kimi içmək anlamına gələn bu ifadə çox içmək, əsasən də alkoqollu içmək anlamına gəlir. Bu

birləşmənin əsası balıqların su ilə yaxından əlaqələrinin olmaları və suya girdikdə ağızlarının açıq olmasından əmələ gəlib. Balıqlar baxmayaraq ki, davamlı olaraq su içirlər, onlar su içməkdən daha çox suyu absorbsiya edirlər. Məs: I'm not surprised to hear that Karl got drunk again last night that guy drinks like a fish!

A woman needs a man like a fish needs a bicycle - qadınların kişilərə ehtiyacı yoxdur. Feminist şüar kimi səslənən bu ifadə, qadınların kişi dəstəyi olmadan da mükəmməl şəkildə yaşaya biləcəklərini ifadə edir. Bu deyim onların müstəqil şəkildə hər bir işin öhdəsindən gələ biləcəklərini vurğulayır. Qadının kişiyə ehtiyacı, balığın velosipedə ehtiyacı qədərdir kimi səslənən bu ifadə ironiya ilə deyilir. Bu ifadə demək olar ki, bütün dillərdə eynisi də olmasa dolaylı yolla eyni məna kəsb edən fərqli birləşmələr şəklində istifadə olunur.

A white elephant - çox qayğı tələb edən lazımsız şey. "Ağ fil" kimi tərcümə olunan bu ifadə əziyyətli mülkiyyəti ifadə edir. Dəyərindən daha çox problemləri olan bir əşyadan bəhs olunur. Yəni həmin o mülkü saxlamaq çətin vəziyyət olur, nəinki onu əldə etmək. Ağ (albino) fillər qədim zamanlarda Tayland və digər Asiya ölkələrində müqəddəs sayılırdı. Ağ fil saxlamaq çox bahalı bir iş idi, çünki sahibi fili xüsusi yeməklə təmin etməli və ibadət etmək istəyən insanlar üçün giriş imkanı yaratmalı idi. Əgər bir Tayland Kralı ona təbə olunan məmləkətdən narazı qalardısıa ona ağ fil verilərdi. Hədiyyələr, əksər hallarda, alıcını məhv edərdi. Bu ifadənin yaranması təxminən 17-ci əsrlərə təsadüf edir. İngiltərədə insanlar çoxlu xərc tələb edən, lakin heç bir xeyri olmayan əşyaya "white elephant" deyirlər.

It's raining cats and dog – güclü, leysan yağış. Çox güclü yağışı təsvir edən bu ifadənin yaranmağı qədim zamanlara asaslanır. Lakin 17-ci əsrdə meydana gələn bu deyimin dəqiq olaraq mənşəyi tapılmamışdır. Bu maraqlı ingilis deyiminin əsl mənşəyi tapılmasa da, sonradan bu ifadə haqqında bir çox fikirlər meydana gəlmişdir. İngiltərənin şimalında 'raining stair-rods' deyə bu deyimə bənzər deyim var.[3,s.1-2] Məs: In the middle of the picnic it started to rain cats and dogs, and everybody got soaked. Dilimizdə bu ifadəyə bənzər bir deyim də var ki bu da Azərbaycan dilinin zənginliyini göstərir. Azərbaycan kinosu olan "Bəyin oğurlanması" filmində çobanın işlətdiyi "Bir yağış yağır ki, tut ucundan göyə çıx" deyimi xalqımızın dillər əzbəri olmuşdur.

A snake in the grass - gizli düşmən. Çəməndəki ilan kimi tərcümə olunan bu deyimin kökləri qədim zamanlara qədər gedir. Bu ifadə zərərli, çox təhlükəli həmçinin gözlərdən uzaq olan bir insanı təsvir edir. Qədim zamanlardan insanların ilandan qorxması da bu birləşmənin yaranmasına təkan olmuşdur. Bu insan zərərsiz və ya hətta dost kimi görünərsə də amma əslində xain olan gizli şəxsi də ifadə edə bilər. Məs: Don't trust him, he looks honest but he's a snake in the grass.[8]

Paper tiger - düşmən, xəyalı və ya güclü görünmək istəyən, əslində isə belə olmayan. ("kağız pələng") mənasında işlədilir. Məs: Unless the assembly has the power to fire the mayor, it will prove to be nothing but a paper tiger.

800-Pound Gorilla – müəyyən bir sahədə lider olan, dominant şirkət və ya ölkə mənasını ifadə edir. Məs: Meta, which essentially pioneered social media when

Mr. Zuckerberg launched Facebook out of his Harvard dorm in 2004, has long been the industry's 800-pound gorilla.

Fat cat – hərfi tərcüməsi “yağlı pişik” olan bu birləşmə, lider, çox yüksək maaş və bonuslar alan və hətta təqaüdə çıxdıqda külli miqdarda pensiya alan şirkət əməkdaşı anlamında istifadə edilir və çoxlarına görə bunun ədalətsiz olduğu bildirilir. Məs: The report criticised boardroom fat cats who award themselves huge pay increases.[8]

Frazeologiya son dərəcə mürəkkəb bir hadisədir ki, onun öyrənilməsi özünəməxsus tədqiqat metodu ilə yanaşı, digər elmlərin - leksikologiya, qrammatika, stilistika, fonetika, dil tarixi, tarix, fəlsəfə, məntiq və regionsünəşliyin məlumatlarından istifadə etməyi tələb edir. Nəzəri əsərlərdə, hər bir tərcümə vəsaitində, xüsusən bədii, publisistik, ictimai-siyasi ədəbiyyatın tərcüməsinə dair, frazeologiya və dilçilik nəzəriyyəsinə aid bir çox nəşrlərdə heyvan adlarını ehtiva edən frazeoloji vahidlərin tərcüməsinə geniş yer verilir.

ƏDƏBİYYAT

1. Dəmirçizadə Ə. Azərbaycan dilinin üslubiyatı. Bakı: “Azərtədrisnəşr”, 1962.
2. Əhmədova F. İngilis və Azərbaycan dillərinə məxsus frazeoloji vahidlərdə struktur-semantik xüsusiyyətlərin müqayisəli tədqiqinə dair // ADU-nun Elmi xəbərləri, № 4, 2007.
3. Quliyev T.S. Müxtəlif sistemli dillərdə idiomatik birləşmələr Bakı, 2016
4. Hacıyeva Ə.H., Hacıyeva A.K. İngiliscə-Azərbaycanca frazeoloji lüğət, Bakı, 2006.
5. Вяткин Р. М. Фразеологизмы с компонентом-зоонимом в английском и русском языках, Екатеринбург, 2017
6. Кунин А.В. Большой англо-русский фразеологический словарь, М.2005.
7. Longman Dictionary of English Language and Culture. 3rd edition. Harlow, 2005.
8. <https://www.collinsdictionary.com/sentences/english/>

Əsədova Ülkər

Tərkibində heyvan adları olan ingilis idiomalarının semantik xüsusiyyətləri

Xülasə

Bildiyimiz kimi frazeoloji birləşmələr bütün başqa dillərdə olduğu kimi ingilis dillində də xüsusi əhəmiyyət kəsb edən söz birləşmələridir. Onlar azad söz birləşmələrindən fərqli olaraq məcazi məna ifadə etdikləri üçün, dilə yeni bir məna çaları əlavə edərək onun ifadə vasitələrinin daha obrazlı və rəngarəng olmasına imkan yaradır. Qeyd etmək lazımdı ki, bu qəbildən olan söz birləşmələri dildə sabit formada mövcud olduğu üçün onlar ünsiyyət zamanı yaranmır, sadəcə olaraq dilin daşıyıcısı tərəfindən hazır şəkildə istifadə olunur. Frazeoloji birləşmələr sözün əsl mənasında dilin xəzinəsi hesab olunur. Çünki onlar xalqın həyatında baş vermiş bütün tarixi, siyasi və ictimai hadisələri özülərində əks etdirirlər. Dilin ifadə formalarını daha da zənginləşdirdikləri və eləcə də tərcümə zamanı xüsusi çətinliklər

yaratdığına görə frazeoloji birləşmələr həmişə öz aktuallığını saxlamaqdadır. Digər tərəfdən bilmək lazımdır ki, bu cür söz birləşmələri simantik və struktura cəhətdən də fərqlənir. Yəni müxtəlif anlayışları ifadə edən fərqli sözlər bu söz birləşmələrinin yaranmasında iştirak edə bilər. Bu nöqteyi nəzərdən məqalə tərkibində heyvan və quş adları işlənmiş frazeoloji birləşmələr, onların mənşəyi və Azərbaycan dilinə tərcümə vasitələrindən bəhs edir. Müəllif dildə özünəməxsus mövqeyi, işlənmə tezliyi, ifadə zənginliyi, üslubi rəngarəngliyi və digər xüsusiyyətləri ilə seçilən idiomların hərtərəfli öyrənilməsi, onlara xas olan səciyyəvi əlamətlərin müəyyənləşdirilərək təhlilə cəlb etmişdir.

ASADOVA ULKAR

**SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH IDIOMS CONTAINING
ANIMAL NAMES
SUMMARY**

As we know, phraseological units are word combinations of special importance in English as in all other languages. Since they express figurative meaning, unlike free word combinations, they add a new shade of meaning to the language and allow its means of expression to be more figurative and colorful. It should be noted that since such word combinations exist in a stable form in the language, they do not arise during communication, but are simply used ready-made by the speaker of the language. Phraseological combinations are considered a treasure of the language in the true sense of the word. Because they reflect all the historical, political and social events that happened in the life of the people. Phraseological combinations always keep their relevance because they enrich the expressive forms of the language and also create special difficulties during translation. On the other hand, it is necessary to know that such word combinations differ semantically and structurally. That is, different words expressing different concepts can participate in the creation of these word combinations. Considering this point of view, the article talks about phraseological combinations containing the names of animals and birds, their origin and means of translation into Azerbaijani language. The author involved a comprehensive study of idioms distinguished by their unique position in the language, frequency of development, richness of expression, stylistic variety and other features, identification of their characteristic features and analysis.

АСАДОВА УЛЬКЕР

**СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АНГЛИЙСКИХ
ИДИОМ С НАЗВАНИЯМИ ЖИВОТНЫХ
РЕЗЮМЕ**

Как мы знаем, фразеологизмы – это словосочетания особого значения в английском языке, как и во всех других языках. Поскольку они выражают образный смысл, в отличие от свободных словосочетаний они придают языку новый смысловой оттенок и позволяют его средствам выражения быть более образными и красочными. Следует отметить, что, поскольку подобные

словосочетания существуют в языке в устойчивой форме, они не возникают в процессе общения, а просто используются носителем языка в готовом виде. Фразеологические сочетания считаются сокровищем языка в истинном смысле этого слова. Потому что они отражают все исторические, политические и социальные события, произошедшие в жизни народа. Фразеологические сочетания всегда сохраняют свою актуальность, поскольку обогащают выразительные формы языка, а также создают особые трудности при переводе. С другой стороны, необходимо знать, что такие словосочетания различаются семантически и структурно. То есть в создании этих словосочетаний могут участвовать разные слова, выражающие разные понятия. Учитывая эту точку зрения, в статье говорится о фразеологических сочетаниях, содержащих названия животных и птиц, их происхождении и средствах перевода на азербайджанский язык. Автор провел комплексное исследование идиом, отличающихся уникальным положением в языке, частотой развития, богатством выражений, стилистическим разнообразием и другими особенностями, выявление их характерных особенностей и анализ.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 10.04.2024

Çapa qəbul olunma tarixi: 24.04.2024

**Rəyçi: fil.f.d. Məmmədzadə A.
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur**